TGM

Utgitt av Oslo grafiske fagforening
Nummer 3 • september 2014 • 99. årgang

Typografiske Meddelelser

LOs sommerpatrulje

Side 4.

LEDER

Velferd, verdighet og arbeidsmiljøloven

Arbeidsminister Robert Eriksson (Frp) har på vegne av H/Frp-regjeringa lagt fram en rekke forslag som undergraver arbeidsfolks rettigheter. Han vil ha generell adgang til midlertidige ansettelser og dermed fjerne begrensninger på inn- og utleie av arbeidskraft, svekke likebehandling ved å redusere de innleides lønn, fjerne fagforeningers søksmålsrett ved ulovlig innleie, fjerne forbundas godkjenningsordning ved ekstreme arbeidstider, åpne opp for 12-timersdag etter avtale med tillitsvalgte lokalt, tillate mer overtid, ha flere søndagsåpne butikker og fjerne lovens bestemmelser som gir en verdig avgang for folk når de fyller 70 år.

Dette betyr en samfunnsendring. Det blir flere lausarbeidere, mer sosial dumping, mer svart arbeid og annen arbeidslivskriminalitet. Dette går utover folks helse og flere blir uføre. I tillegg viser byggebransjen at økt midlertidighet i alle varianter fører til lavere produktivitet. Det er ingen forskningsrapporter som viser at flere kommer i jobb med økt midlertidighet. Tvert om. I Sverige har dette eksperimentet gitt økt arbeidsledighet.

Det er allerede klare tendenser til oppløsning av det organiserte arbeidslivet. De som jobber på tariffavtale påvirkes negativt av et uorganisert omland og useriøse arbeidsgivere. Dette er en villet politikk som støttes av NHO, Virke og KS. Hensikten er å undergrave tariffavtalene, slik at arbeidsfolk konkurrerer med hverandre på lønns- og arbeidsvilkår. Velferdsstaten ønskes erstattet med en konkurranse-stat, der det ikke er noen forskjell på forretning og forvaltning. EØS er den dominerende grunnloven, ikke den fra 1814 som i år markeres med brask og bram. Robert Eriksson (Frp) vil med sine forslag endre styrkeforholdet i arbeidslivet til arbeidsgivernes fordel og gjøre annerledeslandet mere likt EU.

Dagens arbeidsmiljølov er fleksibel nok. Aksjonene 23. september var grunnplanets svar før høringsfristen gikk ut. Velger regjeringa å fremme forslagene som lovendringer til stortinget må det hardere lut til. LO og forbunda må da mobilisere til generalstreik som et startskudd for en større politisk mobilisering, der målet er et nytt stortingsflertall og at alle forverringer av arbeidsmiljøloven skal reverseres.

Lua på «hue» – aldri i handa!

Roy Pedersen, leder i LO i Oslo

INNHOLD:

Side 3: Sentralisering av annonse-produksjon i Schibsted.
Side 4: Sommerpatruljen.
Side 6: Kidza med skillza skal i ilden igjen!
Side 7: Tid for mer sympatistreik!.
Side 8: Historiespalta - Fortsatt interesse for lærlinger.
Side 9: Fortsatt avis produksjon i Roseveien.
Side 10: Styrespalta - Nytt fra byen.
Side 12: Sommerfest.
Side 13: Organisasjonskonferansen.
Side 14: Bedriftsbesøk: Bøthus Bokverksted.
Side 16: En videokunstener forteller...
Side 18: Fotballglede.
Side 19: Hvordan står det til i LOs organisasjon?
Side 20: Tone går av.
Side 22: Trykt elektronikk: Toget går!
Side 23: Nytt magasin og aktivitet i grafisk bransjeforening - Digital bokproduksjon .
Side 24: Tar vare på historien
Side 25: Debatt: Boikott staten Israel.
Side 26: Våre jubilanter.
Side 27: Møtedager for Ogfs pensjonistforening.
Side 28: Halvårsmøte.

Oslo grafiske sin ungdom var godt representert i årets sommerpatrulje

Foto: Torkjell Trædal, Magasinet for fagorganiserte

Nr. 3 - 2014

Fellesforbundet
Oslo grafiske fagforening
Avdeling 850

Medlemsblad for Fellesforbundet, avd. 850, Oslo grafiske fagforening. Utkom første gang i 1876.

Ansvarlig utgiver: Terje Fjellum

ANITA FRØLAND
Andvord Grafisk - anita.froland@andvord.no

EVA-LILL BEKKEVAD
LO Media - eva.lill@lomedia.no

LARS PENICK
lchri-pe@online.no

ADOLF LARSEN
adolf.larsen@fellesforbundet.org

DARIJA SAPOZENKOVA-HAUGE
darija@darijasart.com

CARSTEN ØSTBY HÅKONSEN
Carsten86@me.com

HJEMMESIDE:
www.fellesforbundet.no/avd850

FACEBOOK:
www.facebook.com/oslografisk

TRYKK:
Andvord Grafisk as

Når det gjelder stoff og eller andre henvendelser, ta kontakt med Adolf på mobil 975 27 464.

Sentralisering av annonseproduksjon i Schibsted

Foto: Erlend Angelo

Det har ikke med avstanden til Trondheim at jeg først nå kommenterer innlegget til Adolf Larsen i TgM nr. 1 2014, det har heller med at tiden går litt for fort når man kommer over i ny jobb.

Som tidligere klubbleder i Aftenposten grafiske klubb, forundrer det meg at Adolf ikke har funnet ut av hvorfor ingen ville flytte til Kristiansand for å jobbe der.
En ting er at det kalles sentralisering av annonseproduksjonen, ja, hvorfor da Kristiansand?
Ikke det at folk er mindre flinke der, men når man ser på hvilke konsekvenser dette har hatt for de andre avisene i konsernet, da blir vel det å kalle dette sentralt noe misvisende.
En annen ting er det å flytte på seg til et helt annet sted i landet.
De som har gjort det, vet at det koster mye for den enkelte og familiene det gjelder.
Rent juridisk har jo også konsernet sitt på det tørre.
De ansatte blir tilbudt å bli med på lasset, men sier du nei er løpet kjørt.
Det beste vi fikk til i forhandlinger rundt dette var sluttpakker av en viss størrelse, og at flere årsklasser fikk avtale om AFP m/gavepensjon.
Tillitsvalgte i alle Schibsted-avisene jobbet iherdig for å begrense skadene i egen avis, og når vi ser hvor mange som skulle bort blir det jo tragikomisk at Kristiansand får produksjonen.
Tilgangen på fagfolk i Kristiansand er jo begrenset, mens det i de andre byene er stor tilgang på grafikere grunnet nedbemanning. Dette kommer jo også frem i innlegget.
Hvorfor ble ikke SNOAP lagt til en av de andre stedene?

Fagforeningsknusing

Dette vil det sikkert være delte meninger om, men det er min påstand.
Når konsernet gjorde dette, var det ikke fordi de ville ha det ypperste av grafikere i produksjonen.
Det handler rett og slett om fagforeningsknusing og billige etableringskostnader.
Etableringen av slike sentre har jo dukket opp fortløpende i de forskjellige konsernene, og det er vel noen som har følt på kroppen før oss hvordan prosessene har vært.
I intervjuet sier daglig leder at fordelen med etableringen i Kristiansand, var at et felles produksjonssystem allerede var på plass.
Ja, og hvem hadde bidratt til det?
Jo, de eksisterende klubbene hadde jobbet frem dette som en løsning på hvordan vi kunne minimere skadene dette fikk for arbeidsplassene.
Hvis vi hadde en felles annoneproduksjonspool, kunne dette også avhjelpe de forskjellige avishusene ved behov.
Daglig leder sier også at de har fått en skriftlig avtale med konsernets aviser om at de skal produsere for dem ut 2015, og etter det er det markedet som bestemmer om de får livets rett.
Ja, det skal bli spennende å se om de får den retten.
Mitt tips er at Schibsteds strategi er å legge ned det hele, og da blir enda flere grafikere arbeidsledige.
Det blir litt som å «pisse i buksa» for å holde varmen. Det blir fort kaldt.
Og det tragiske er at dette har de også gjort med kundesentrene i avisene. Dette ble lagt til Fagernes.
Sikkert også fordi de var veldig mange kvalifiserte folk der!
Nå står trykkeriene for tur.
Og flere avdelinger i det som var en del av de tradisjonelle avishusenes innhold.
Den samme prosessen vil gå der.
Schibsted ASA ble børsnotert rundt 1990, og etter det er det kun sugerøret i kassa som har gjelder. Nedbetale eiendommer for flere milliarder kroner er solgt unna, med begrunnelse i at de ikke skal drive med eiendom.
Til slutt er det bare administrasjonen som sitter igjen i det opprinnelige selskapet.
Kapitalismen har ingen regler for å være humane.
Det er penger det handler om, og folk koster penger.
Dette er ikke noe kritikk av de i Kristiansand, men de bør vite at i konsernverdenen snur pila fort.

Dessverre tror jeg lykken blir av en kortvarig karakter.

Mvh.
Tidligere klubbleder i AGK
Per Syversen

Oslo grafiske sin ungdom var godt representert i årets sommerpatrulje. Fra venstre: Lene Nesbø, Betsy Traran, Ole Enger og Silje Bækkelund.

Sommerpatruljen

LOs sommerpatrulje har vært på veien for 29. året på rad. Oslo Grafiske fagforening sin ungdomsgruppe hadde i år en egen patrulje med fokus på reklamebyråer og grafiske bedrifter. Resultatet ble som forventet.

Tekst: Silje Bækkelund
Foto: Torkjell Trædal,
Magasinet for fagorganiserte

I 2011 var første gang foreningen hadde en egen sommerpatrulje. I år tok vi igjen turen rundt til de grafiske bedriftene uten tariffavtale i Oslo og Akershus. I løpet av de tre ukene som patruljen varte, var det fire av foreningens ungdommer som patruljerte bedriftene sammen med vår organisasjonsarbeider. Totalt ble 64 personer besøkt i en stor variasjon av mediebedrifter. Vi var blant annet innom reklamebyråer, kommunikasjonsbyråer, eventbyråer og tradisjonelle trykkeribedrifter.

Ikke sommervikarer

De aller fleste er veldig positive når vi kommer og inviterer oss inn med et smil og et spørsmål om vi vil ha kaffe. Mange har hørt om sommerpatruljen og det vi gjør, men aldri møtt oss selv. De er nysgjerrige og vil gjerne snakke med oss. Veldig mange svarer øyeblikkelig at de ikke har sommervikarer, at alle de som jobber der er fast ansatt. – Sommerpatruljen er ikke bare for ferievikarene. Ungdom blir generelt utnyttet mer enn andre. De ikke er like bevisste på hvilke rettigheter de har, sier organisasjonsarbeider Bækkelund. - Vi er også ganske fleksible på ungdomsbegrepet. Hvis det er få til stede så snakker vi med dem som er der – uansett alder.

Vilkårene er like for alle i bedriften. Er det en som ikke får overtidsbetalt så gjelder det for det meste alle uansett alder. Dette er grunnen til at sommerpatruljen er organisert etter fag. Vi kjenner våre bransjer best.

Skeptiske

Det er ikke alle som er like glade for å se oss. Noen er veldig usikre på hensikten og lurer på hvorfor vi kommer akkurat dit, og hvorfor vi ikke ringer på forhånd. Grunnen til at vi kommer uanmeldt er fordi vi fra sommerpatruljen tidligere vet at de ansatte blir instruert i hva de skal svare oss når vi kommer, og det ønsker vi å unngå. Et par steder har vi blitt skjelt ut og kastet på dør. Siden bransjen generelt bryter en god del lover så blir vi jo ekstra oppmerksom på bedriftene som ikke vil slippe oss inn. - Disse blir rapportert til arbeidstilsynet uansett, sier Bækkelund.

Resultatene

I trykk og produksjonsbedriftene er forholdene generelt bra. De fleste har faste jobber, tjener bedre enn tariffsatsene, og de får betalt for overtid. I reklame og kommunikasjonsbyråene er situasjonen en annen. Mange jobber mye overtid, og

får ikke noe kompensasjon for det. De aller fleste har overtid innbakt i lønna. Det verste tilfellet vi var borti var en dame i slutten av 30-årene som sa hun som oftest jobbet 14-15 timer om dagen og aldri under 9 timer. «Det er en grunn til at jeg er singel» sa hun til oss. Lønna hennes var bra, men når vi påpekte at hun jobbet det dobbelte av alle andre så svarte hun «Jeg er klar over at timebetalingen er elendig. Jeg skulle virkelig ønske bransjeforeninga tok tak i dette.» På spørsmålet om hun var organisert så bare lo hun litt og sa hun måtte løpe videre.

Det er veldig vanlig at bedriftene har fleksibel arbeidstid, men det er få som har systemer for å kontrollere hvor mye den enkelte jobber, eller at de faktisk får mulighet til å ta ut den tiden de har jobbet ekstra. Når sommerpatruljen viser til arbeidsmiljøloven og sier at de har krav på kompensasjon for den tiden de jobber over, så blir de veldig overrasket og sier at de har fått beskjed om at dette ikke gjelder i reklamebransjen.

Prøvejobbing

Vi oppdaget en stor grad av midlertidige ansatte. Enten gjennom NAV, i prøvetidskontrakter eller «internship». Flere vi snakket med sa at det var vanlig å bli testet ut før man fikk fast jobb, og lønna var også lavere for disse prøvejobbene. Når de beviser at de duger får de ny kontrakt med bedre vilkår. Det er også tydelig at mange bedrifter benytter seg av vikarbyråer eller NAV for å få billig eller gratis arbeidskraft. Det er flere av dem vi har snakket med som sier de har fast jobb som viser seg å ha kontrakter som sier de er midlertidig ansatte i prøvetiden og at de ikke blir fast ansatt før etter dette.

Stor interesse

Det har ikke vært så ofte på sommerpatruljens første 29 år at Norges eldste fagforening har vært på besøk hos sine bedriftsområder. Dette har vakt oppsikt både internt og eksternt. Allerede første uka av patruljen så hadde vi med oss en journalist fra Magasinet som skrev en lengre artikkel om oss og tok masse fine bilder. Artikkelen kan leses på frifagbevegelse.no. Etter vi den andre uken fikk bekreftet de samme resultatene fra 2011, så ville også Klassekampen skrive en sak om patruljen vår. Denne kom på trykk andre lørdagen i juli. Det er tydelig at foreninga bør bruke mer tid og krefter på å synliggjøre seg selv i disse bransjene. Det er veldig mange som blir overrasket over at vi finnes.

– Jeg tror få er fagorganiserte fordi de ikke vet om muligheten for det. Og behovet er ikke der. Etterspørselen etter å få jobbe i reklamebransjen er stor. Går du ikke med på vilkårene, kan kanskje noen andre ta jobben i morgen, tror Tønnesen.(frifagbevegelse)

Sommerpatrulje er gøy!

Selv om noen er negative og bransjen generelt er under hardt press, så er det veldig morsomt å gå på sommerpatrulje. I tillegg til kaffe så blir vi tilbudt både is og brus og vi får masse ros på veien. Noen tok bilde sammen med oss for å skryte av at de hadde fått besøk. – Dette er niende gangen jeg går på sommerpatrulje, og jeg syns det er like spennende hvert år. En lærer masse nytt hver gang, og det er veldig deilig å tilbringe sommerdagene ute istedenfor å sitte inne ved en pult. Så får man snakke med så mye trivelige mennesker, sier organisasjonsarbeideren. Av de fire ungdommene som var med på patruljen var det kun Per Anders Gundersen som hadde vært med tidligere. De tre andre gikk for første gang i år. Ole Enger var helt fersk og var sporty nok til å skrive seg opp på alle tre ukene. - Det har vært noen skikkelig artige uker og jeg anbefaler alle som kan å være med neste år, sier Enger.

Arbeidet videre

Etter patruljen ble det laget en rapport. Denne ble sendt inn med den totale statistikken for Oslo og Akershus, og alle brudd ble rapportert til Arbeidstilsynet. Situasjonen er uendret og resultatet denne gangen er like ille som i 2011, så vi vil be om et møte med Arbeidstilsynet for å gå igjennom dette og forhåpentligvis få til noen endringer i bransjen.

Sitat frifagbevegelse.no: « Manglende overtidsbetaling er nesten like selvsagt som trendy lokaler og Apple-skjermer. Sommerpatruljen har besøkt reklame- og mediebyråene der «alle» vil jobbe.» **«NOTHING IS IMPOSSIBLE»** står det med svære bokstaver over hele den ene veggen. Men overtidsbetaling virker likevel å være en umulighet i denne delen av den grafiske bransjen.

Hos Oktan fikk de heller ikke overtidsbetalt, men ellers hadde Karianne Tønnesen det fint på jobb.

64 personer besøkt
20 i trykk/produksjon
44 i reklamebransjen
37 får ikke overtidsbetalt
1 uten arbeidskontrakt
6 med ulovlige kontrakter
1 med brudd på pausebestemmelsene

Fakta sommerpatruljen:
Startet i 1985
Ca 600 deltar hvert år
Besøkte 5890 bedrifter
Fant feil på 1107 av stedene

Kidza med skillza skal i ilden igjen!

De glade vinnerne fra NM 2012 Joakim Viken, Ida Sæterdal og Helen Langrind. Joakim deltok deretter i Worldskills i Leipzig 2013. Ida er deltaker i Euroskills i oktober.

Høsten 2014 skjer det mye på konkurransefronten! Både Euroskills og Yrkes-NM går begge to av stabelen i oktober.

Tekst og foto: Anne Cappelen Grandt

Euroskills

Først ut er Euroskills – EM i yrkesfag for ungdom under 25 år. Konkurransen avholdes i Lille i Frankrike 2.–4. Oktober. Vi deltar denne gangen med både grafisk design og webdesign.

Deltakerne i Euroskills er: Ida S. Sæterdal (24), mediegrafiker som tok svennebrev i Concorde design i Oslo. I webdesign deltar Mathias A. Novas (21) som tok sitt svennebrev i 07 Interaktiv hvor han fremdeles jobber.

Vi har tidligere tatt gull i Mediegrafikerfaget ved Mari R. Groeng fra 07 og en 4. Plass ved Rino Martinsen to år senere, og håper vi skal gjøre det bra denne gangen også. Dommer for mediegrafiker er Anne Cappelen Grandt fra Opplæringssenteret, og for web stiller Jostein G. Holte fra 07 Interaktiv. Konkurransen har flere deltakere enn tidligere, denne gangen er 12 europeiske land med.

Yrkes-NM i Trondheim

Opplæringssenteret er prosjektleder for NM i mediegrafikerfaget, og kvalifiseringen til konkurransen ble gjennomført på våren. Det var mange flotte oppgaveløsninger, og derfor blir det hele 8 deltakere i år! Disse er: Hannah Hvalbye (Gjøvik), Emil F. H. Steinhov (Gjerdrum), Erik Alm (Aurskog), Mikkel J. T. Listuen (Oslo), Øyvind Martinsen (Hamar), Stine Aas (Hamar), Marte Wallin Gulbrandsen (Oslo), Andrea R. H. Outzen (Oslo).

Yrkes-NM legges sammen med Opplæringsdagan i Trondheim Spektrum og tidspunktet er 28.–30. oktober. Mer info og oppdatering vil også bli publisert på Worldskills.no.

Skolekonkurranse skal vi også ha!

Dagene under NM blir delt i to, og på ettermiddagene vil andre skift vil være elever fra skolene i Trøndelag. Vi ønsker at så mange som mulig skal få anledning til å vise frem hvor flinke de er, og den lokale interessen for kommende lærlingkandidater bør derfor være lokale der hvor NM arrangeres.

Hvorfor konkurranser?

Det overordnede målet med konkurransene er å promotere yrkesfagene, vise ferdighetene for både bedrifter og skoleelever som skal gjøre sine valg.

For oss er det i tillegg et stort poeng at den enkelte deltakeren har en opplevelse for livet, og det er en seier bare å kvalifisere seg og gjennomføre! Alle gjør noe som er «større enn seg selv» og har noe spesielt å sette på CVen i etterkant. Oppgavene er alltid relevante for faget, og når vi kan benytter vi «ekte» kunder som også får vurdere og benytte resultatene. Dette skjerper arbeidslysten ytterligere.

I alle konkurransene er det både teknisk og designmessig bedømming. Her skiller vi oss fra andre konkurranser i grafisk design, som bare bedømmer på det subjektive/designet. I yrkeskonkurransene er selve måten man jobber effektivt på også viktig. Alle filer skal være teknisk korrekt utført i henhold til oppgaven.

Det er en stor opplevelse å arrangere dette og oppleve hvordan alle deltakere vokser på bare få dager. Selv om det er slitsomt og lange dager å administrere, er det verdt det!

Tid for mer sympatistreik

Her er Vegard under en av de mange markeringene for bryggearbeiderne i Tromsø.

Fredag 12. september kom en dom fra Borgarting lagmannsrett som ga havnearbeiderne og Transportarbeiderforbundet full rett til å boikotte og blokkere Holship i Drammen for å presse gjennom tariffavtale.

Tekst: Vegard Holm
Foto: Jan-Erik Østlie

Samme dag blokkerte bryggesjauerne i Tromsø terminalen til NorLines. 12.9.2014 var en fin dag for kjempende havnearbeidere og deres støttespillere.

Havnearbeiderne har lenge og i mange havner kjempet for arbeidsplasser og tariffavtale. 1. november i fjor startet boikotten av Risavika Terminal fordi de nektet å skrive under tariffavtale. 7. desember ble bryggesjauerne i Tromsø og Mosjøen tatt ut i sympatistreik for å presse gjennom en tariffavtale i Risavika. I april i år ble boikotten utvidet da Holship i Drammen nektet å inngå tariffavtale. Havnearbeiderne i Mosjøen har siden 8. mai har vært ulovlig lockoutet av Mosjøen Industriterminal (MIT). På havna i Oslo har bedrifter i lang tid nektet å inngå tariffavtale, mens andre bryter tariffbestemmelser ukentlig.

Hvorfor er konfliktene så mange i norske havner? Havneadelen (samlebetegnelse for bedrifter, havnedirektører, skipsmeglere, redere og andre maktpersoner og –grupper i havnene) har et sterkt ønske og overordnet mål å kvitte seg med en bryggesjauerne som er ansatt i et non-profitt selskap som ingen kan tjene penger på. I tillegg er havnearbeiderne bortimot 100 prosent fagorganisert langs hele den lange norskekysten. De utgjør derfor en gruppe arbeidsfolk med makt som står i veien for å maksimere profitt.

For å kvitte seg med bryggesjauerne skyr havneadelen intet middel. Mange fikk sikkert med seg de løgnaktige utspillene i fjor da bryggesjauerne i Oslo ble beskyldt for å ha «verdens dyreste lunsj». Eller at de kun jobber 28 timer i uka og har en gjennomsnittslønn på 605 000 i året. Aldri har disse påstandene blitt dokumentert, det er da heller ikke mulig.

En viktig del i arbeidskjøpernes strategi for å bli kvitt bryggearbeiderne er å bruke rettsapparatet for å trenere kampen for tariffavtale, og matte ut fagbevegelsen. Så langt har Transportarbeiderforbundet vunnet alle sakene NHO og Bedriftsforbundet/Holship har reist, men de gir seg ikke.

Å bruke streikebrytere for å bekjempe streik og aksjoner er en annen viktig del av havneadelens strategi. Både i Mosjøen og Tromsø settes det inn streikebrytere. Det gledelige er at bruken av streikebrytere blir møtt med blokader og demonstrasjoner, fagbevegelsen tar til kraftig motmæle mot dette verste nidingsverk. Havnearbeidernes tariffbestemmelse om fortrinnsrett til lossing og lasting av skip settes til side uten forhandlinger. At denne fortrinnsretten også er sikret gjennom ILO-konvensjon 137, og som ble ratifisert av Norge i 1974, ser de bare bort fra.

Havnearbeidernes kamp for tariffavtale og mot streikebryteri er viktig for hele norsk fagbevegelse, - fra det enkelte medlem og helt til toppen. Denne kampen som snart kan feire ettårs-jubileum er allerede en av norgeshistoriens lengste arbeidskamper, og den vil bli veldig langvarig om ikke fagbevegelsen sentralt agerer annerledes enn til nå. Så langt har støtten vært stor fra klubb- og fagforeningsnivå. Det mangler kraftigere midler fra ledelsen.

Dette er ikke en kamp bryggesjauerne skal kjempe alene. Kanskje er det på tide å bruke mer sympatistreik i solidaritet med havnearbeiderne? Sympatistreik fra andre yrkesgrupper er en metode som kan få NHO, Bedriftsforbundet og alle slags sjefer til å tenke seg om. Fagbevegelsens totale styrke trengs og må brukes mot arbeidskjøpernes kraftige angrep på en liten, men viktig yrkesgruppe.

SOLIDARITY WITH THE DOCKERS!

TgM har nå knyttet til seg egen gjesteskribent som vil kommentere et faglig eller politisk emne i hvert nummer.

Mannen er Vegard Holm som før han ble pensjonist var redaktør i Transportarbeiderforbundets medlemsblad.

I sin ungdom arbeidet han som bokbinder.

BUGRA 1914

Den 6. mai 1914 ble den grafiske verdensutstillingen i Leipzig åpnet *– Internationale Ausstellung für Buchgewerbe und Graphik (BUGRA).*

Tekst: Niels Killi

Typografiske Meddelelser brakte i nummer 20/1914 en omtale under overskriften *Den grafiske verdensutstilling i Leipzig. Et monument for fagorganisasjonen.*

- Utstillingsomraadet er paa ikke mindre end 400,000 kvadratmeter. Blandt de 84 paviljonger er der 16 officielle utstillingsbygninger og 6 særbygninger av fremmede stater. Officielt deltar 13 lande, hvorav Østerrike, Frankrike, Italien, Rusland, England og Japan utstiller i egne bygninger, mens Schweiz, Spanien, Portugal, Holand, Sverige, Danmark og Belgien utstiller i en fællespaviljong.

- Heller ikke fagorganisationen savnes ved denne utstilling, og Det tyske typografforbundet har benyttet anledningen til paa selve utstillingspladsen at reise et

vældig monument for fagorganisationen, hvis billede vi her gjengir.

- Sokkelen er 5 meter høi og hviler paa 23 kvadersten, forestillende forbundets 23 distrikter. Med store guldbokstaver staar midt paa sokkelen: «Verband der deutschen Buchdrucker», og saa kommer envidere paa sokkelens 4 sider følgende indskrifter: Bestaaet i 48 aar, omfatter 92 pct. av alle fagfæller. Hittil utbetalt 64 millioner i understøttelse. Organ: «Korrespondent für Deutschlands Buchdrucker und Schriftgiesser, stiftet 1863, oplag 51,000. Fast som fjeldet i det vilde hav staar arbeidernes vældige hær.» Monumentet symboliserer det av det økonomiske livs bølger ombruste organisasjonsfjeld, og organisationens styrke er træffende fremstilt ved den liksom ut av fjeldet voksende symbolsk behandlede Atlasfigur.

Så langt Typen. Utstillingen varte til 18. oktober og da den stengte dørene hadde 2,3 millioner besøkt den, av disse 2 millioner før krigsutbruddet. Og det er vel litt av et paradoks; midt under denne utstillingen som hyllet kulturen og fremskrittet brøt barbariet ut i form av første verdenskrig. Før året var slutt hadde omtrent like mange mistet livet i krigshandlinger som det hadde vært besøkende på utstillingen.

Og statuen, hva ble det av den? En avbildning pryder forsiden på forbundets jubileumsbok fra 1916. Etter dette har jeg ikke klart å finne spor etter den.

Fortsatt interesse for lærlinger

Interessen for mediegrafikere holder seg fortsatt, men ikke slik Opplæringssenteret hadde ønsket.

Tekst: Adolf Larsen

Daglig leder ved Opplæringssenteret for visuell kommunikasjon, Willy Jordet kan fortelle at usikkerheten i hele den mediebransjen også påvirker inntaket av, og interessen for lærlinger.

- Det har vært mange negative nyheter om bransjen noe vi merker ved at det tar lenger tid med avgjørelser om kontrakter med lærlinger, forteller Jordet. Den siste tida har også signalene om mindre tilskudd til spesielt filmbransjen slått negativt ut for inntaket.

- Bransjen er en som har økt sitt inntak av mediegrafikerlærlinger de senere årene, fortsetter Jordet. Nå har signalene fra den nye kulturministeren utløst bekymring for framtida hos produksjonsselskapene for norske spillefilmer, og dermed oss også usikkerhet om det skal satses på lærlinger, fortsetter han.

Positive nyheter er at Opplæringssenteret stadig kommer i kontakt med nye bedrifter som tar inn lærlinger, hvor den siste med sin første lærling er Forbrukerrådet.

Totalt, kan Jordet fortelle er det omkring 50 kontrakter som er aktive, 17 kontrakter er tegnet første halvår i 2014, hvorav fem er i helt nye lærebedrifter. Det er i følge Jordet et økende mangfold av lærebedrifter, men også et enda sterkere behov for flere! Årets kontrakter fordeler seg på ulike deler av bransjen hvor de tradisjonelle grafiske bedriftene bare har tegnet en kontrakt, og avisbransjen ikke bidrar med noen. Det er film, reklame og forlag som er de største aktørene, sammen med bedrifter i andre bransjer, med egne avdelinger for marked, reklame og grafisk produksjon.

Omkring halvparten av kandidatene er såkalte voksenlærlinger, som ikke kommer fra de videregående yrkeslinjene. Disse er i hovedsak elever med en Bachlergrad i grafisk design som vil ha et fagbrev i tillegg.

Jordet legger ikke skjul på at rekrutteringsarbeidet er krevende når det gjelder å skaffe lærebedrifter, men også når det kommer til å skaffe den rette lærling til bedriftene. Der hvor etterspørselen er størst er etter kandidater med kompetanse på nett og digitale medier. Et område hvor skolene ikke er gode nok i opplæringen, utdyper Jordet.

Fortsatt avisproduksjon i Roseveien

Etter sin andre utredning om trykkerikapasiteten på Østlandet på kort tid, og to år etter at de etablerte trykkeriet på Biri, legger Amedia ned et av sine trykkerier.

Tekst og foto: Adolf Larsen

Etter lengre tid med spenning, både hos medlemmene på Amedia Lillestrøm og i Ogf, kom avgjørerelsen i slutten av august. En beslutning som innebærer nedleggelse av trykkeriet på Borgerskogen i Stokke.

Amedia begrunner nedleggelsen med redusert volum på avistrykking, og bedre utnyttelse av trykkeriene.

TgM forsøkte å få en kommentar fra den som er ansvarlig for trykkeriene i konsernet, Irene Larsen, men fikk til svar at hun ikke kunne kommentere situasjonen.

Morten Kringler, som er driftsdirektør ved trykkeriet på Lillestrøm, sier i en veldig kort kommentar at det er fall i annonseinntekter i tillegg til redusert opplag og sidetall som er årsaken til belutningen om nedleggelse av trykkeriet i Stokke.

Til at valget falt på trykkeriet i Vestfold, mens Larvik og Lillestrøm ble spart, sier han at dette var det alternativet som ga mest besparelse.

På kommentarene virker det som om det ikke skal skje noen nyansettelser på Lillestrøm, men Kringler forutsetter at det skal komme noen innvesteringer i trykkeriet.

Han uttaler videre at det ikke var avgjørende at de har distribusjonsselskapet, Mediapost i tilknytning til produksjonen i Roseveien. På spørsmål om det foreligger planer for samarbeid med andre aviskomsern i framtiden, har han ingen kommentarer.

Anne Rønningsbakk, som er ansattesrepresentant i styret i Amedia, er litt mer pratsom når vi i TgM ber om en kommentar til både prosessen, belutningen og framtiden:

- Høsten 2012, etter oppkjøpet av Edda Media, ble det startet et prosjekt for å se på trykkeristrukturen på Østlandet generelt, og Amedia spesielt. Man hadde en idé om at antallet trykkerier i området var for høyt i forhold til behovet. Prosjektet ble avsluttet våren 2013, med den konklusjon at ingen på det tidspunktet da kunne legges ned. Konsekvensene for produktet, papiravisene, ble for store.

Når annonseinntektene på papir, ikke bare i Amedia, men i hele bransjen viste en gigantsvikt høsten 2013, en utvikling som eskalerte de første månedene i 2014, ble prosjektet børstet støv av og tatt fram igjen.

Det har vært et omfattende arbeid med faktainnsamlinger, prognoser og sammenligninger. Tillitsvalgte har vært med i hele prosessen, og har vært fornøyde med innvolveringen i prosjektet underveis.

Helt fram til konklusjonen og avgjørelsen. Dette arbeidet har også vist at konsernet i mange år framover vil være avhengige av inntektene fra papiravisa. Derfor er det uklokt at man bygger ned kapasiteten i den grad som her er besluttet. Resultatet vil bli et dårligere produkt med tidligere deadliner og andre begrensninger som nødvendigvis må komme av en strammere produksjonsplan.

Jeg mener at man burde fortsette satsingen på papir, og heller se etter inntekter i sivilproduksjon i enda større skala. Dette kan sikre topplinja bedre enn ensidig å se på innsparinger. Konsernet har nå takket nei til ganske store inntekter etter min mening.

Mange av oss på Lillestrøm og Borgeskogen kommer fra nedlagte trykkerier, det å bli «lagt ned» gjør noe med deg. Det er ikke vanskelig å føle med de som mister en god arbeidsplass og gode kolleger i Stokke i bytte mot en uforutsigbar framtid.

Til slutt har jeg et lite hjertesukk. Alle tillitsvalgte hadde hele tiden under prosjektet et godt samarbeid. Dette ble endret i august før avgjørelsen skulle tas, og vridd til en «konkurranse» om hvilket trykkeri som var best og burde overleve. Det ble en lite verdig avslutning på et godt samarbeid. Historien har vist at slike splittelser er det ingen arbeidere som er tjent med. De tjener kun kapitalen og arbeidskjøpernes interesser.

Anne Rønningsbakk fotografert på sin daglige plass i Mediapost.

STYRESPALTA

Styret har i flere styremøter behandlet de pågående konfliktene på havnene. Etter oppfordring har styremedlemmer deltatt i markeringer og aksjoner på havna i Tromsø.

På markeringen 12. juni deltok Werner Larsen fra Ogf, og ble i likhet med alle andre som deltok bøtelagt for å nekte å etterkomme politiets anmodning.

Ingen av de som fikk forelegg har vedtatt, og sakene vil komme opp i retten i Tromsø i løpet av høsten

Styret har også bevilget støtte til Kvinner på tvers og Øyerendagen 2014. Styret har også i løpet av sommeren sluttet seg til markeringene mot krigen i Gaza.

Styret har vedtatt og slutte seg til den politiske streiken 23. september, og oppfordret bedriftsklubbene til å delta.

Silje Renate Bækkelund har valgt å gå tilbake til stillingen i LO, hvor hun hadde permisjon. Det er den usikre situasjonen i bransje og i avdelingen som er årsaken til Silje ikke ville fortsette hos oss.

Stillingen vil ikke bli utlyst før etter avdelingens styrekonferanse i november.

NYTT FRA BYEN

Klubbleder i Aftenpoten, Kai Foss utenfor den nye arbeidsplassen.

Aftenposten er nå tilbake i Akersgata, etter 10 år i Postgirobygget. De er fra august samlokalisert med VG i deres lokaler.

Dagbladet fortsetter sin nedbemanning. Mange, spesielt redaksjonelle medarbeidere har tatt sluttpakke. Av våre medlemmer har to ansatte i annonseavdelingen gått over i redusert stilling.

På redaksjonell desk er mange gått av med AFP. Ledelsen vil redusere ytterligere ned til 14 stillinger på hoveddesk og Magasinet.

Det er levert oppsigelser for fire ansatte med inntil 23 års ansiennitet, og i skrivende stund er sakene oversendt Fellesforbundet med krav om at oppsigelsene kjennes ulovlige.

Merkur Grafisk, som Merkur Trykk heter nå, har investert i en ny 8-farge trykkmaskin i 72x102 format fra Heidelberg.

Maskinen har helautomatisk kvalitetskontroll for farge og pasning.

Andvord Grafisk har fått nye eiere. Det er det svenske grafiske selskapet Parajett AB som overtatt aksjene i trykkeribedriften. Det er investert i nye digitale rotasjonsmaskiner, mens noe av produksjonsutstyret på formularavdelingen er skrotet.

Sørlie as har avviklet selskapet, men produksjonen skal videreføres i 07 X-press på Løren. Også våre to medlemmer er overført til denne avdelingen for digitalproduksjon.

NYTT FRA LANDET

Amedias senter for redaksjonell sideproduksjon i Moss skal på flyttefot i løpet av høsten. Senteret ble etablert der av Edda sommeren 2012, før fusjonen med A-pressen, og betjener de fleste av konsernets aviser i Sør-Norge.

Senteret som har vært lokalisert i Moss avis skal flytte inn i lokalene til Akershus Amtstidende i Drøbak. Årsaken til dette er at leiekontrakten i Moss går ut, og at Moss Avis også skal over i nye lokaler.

I følge klubbleder Arild Holter er planene at de skal være i hus i Drøbak omkring første desember, eller senest ved årsskiftet.

De er 17,5 stilling i produksjonen i dag, noe som skal reduseres med fem i forbindelse med flyttingen. Slik det ser ut vil to bli løst med frivillig avgang, men tre står tilbake.

TGM

Frist for materiell som skal være med i neste nummer, må være i redaksjonen senest 21. november.
Bladet kommer i posten, eller på matta, 9. desember.

Egen suksess er vel og bra, men andres fiasko er heller ikke å forakte.
Fredrik Stabel

En av innlederne var Cecilie Søllesvik, leder i avdeling 65.

Organisasjonskonferanse i Fellesforbundet

Noen år er gått siden enkelte ansatte i avdelingene tok initiativ til forbundets første konferanse for ansatte og tillitsvalgte.
Nå har for lengst ledelsen lagt sin hånd på prosjektet, som har vokst til 140 deltakere.

Tekst og foto: Adolf Larsen

Årets konferanse foregikk i september på Gardermoen, under kyndig og pedagogisk ledelse, av den ikke ukjente Kjetil Larsen. Som selv innledet hele konferansen med en gjennomgang av erfaringene fra forbundets bedriftsbesøk. Når sommerferien kom var litt over to tusen av i alt nesten fem tusen bedrifter besøkt. Som i Ogf er også forbundets organisasjonskart preget av mange små bedrifter. Av de vel to tusen besøkte er det 29 bedrifter med mer enn 200 organiserte, mens det er under tjue organiserte i nesten 1.400 av dem.

Litt overraskende er det bare 57 prosent av det totale antall ansatte som er organiserbare i forbundet, mens det gledelig nok er 73 prosent av disse som er organisert. Graden av organisering varierer selvfølgelig etter bransjer fra Avisoverenskomstens i overkant av 90 prosent, til andre med underkant av 40 prosent. Av andre forhold som Kjetil la vekt på er at de tillitsvalgte ute har lite tid til tillitsvalgtarbeid i arbeidstida, og et stort behov for opplæring.

Disse medlemmene

Det internasjonale innslaget på konferansen kom denne gang fra Danmark.

Det var Emil Postelmans-Vasbo, organisasjonsarbeider fra Dansk Metall Hovedstaden og Jan Gregersen, leder Dansk Metall Aalborg, som fortalte om sine ulike måter å håndtere rekrutteringsarbeidet.

Videre på første dag av konferansen ble deltakerne delt inn i tre grupper, noe som fungerte bra med så mange mennesker. Her ble det diskutert ungdomsarbeid, etter en innledning av forbundets ungdomssekretær. Andre emner var arbeidet i bilbransjen, hvor forbundet nå legger opp til et mer planmessig arbeid med bransjegrupper.

Organisasjonen skal også ha sin rettmessige plass på en slik konferanse, og ikke minst den evigvarende utviklingen av vårt alles medlemsregister Fane 2.

Etter et ønske fra medlemmer og avdelinger er det gjort et godt arbeid med utvikling av nye kommunikasjonsformer på e-post og mobil. Og med innhenting og registrering av nye medlemmers mobilnummer og e-post adresser.

Fra forbundets side er mye av dette arbeidet gjort for at avdelingene skal ta i bruk de løsninger og muligheter som er knyttet opp mot Fane 2. På tross av dette har mange av avdelingene det meste av sin kommunikasjon med medlemmene på egne systemer. Som et eksempel viser det seg at over halvparten av nye medlemmer blir kontaktet av forbundet utenfor Fane 2. Det vil si at det brukes mye tid på utvikling av systemer som avdelingene har bedt om, men uten at de samme tar det i bruk.

Under dette punktet innledet også lederen i forbundets avdeling 65, Cecilie Søllesvik om sin avdelings medlemspleie. Avdelingen er fusjonert et utall ganger og er nå enn samleavdeling som dekker 17 kommuner i Romsdal og Nordmøre. Avdelingen har 220 bedriftsklubber, og har etter en medlemsøkning på 283 hittil i år, 3.400 yrkesaktive medlemmer.

Cecilie fortalte at avdelingen er blitt flinke på delegering til de som har sine sterke sider på ulike oppgaver, men at alle på kontoret har oversikt over hva som skjer. Og ikke minst presiserte hun at alle i avdelingen må beherske Fane 2.

Cecilie kunne ikke få fullrost bedriftsbesøkene med forbundet, som også har gitt avdelingen gode resultater. Avdelingen har fått ryddet i medlemsregisteret, fått flere engasjerte tillitsvalgte som vil på kurs og ikke minst flere medlemmer.

Hun framhevet også at avdelingen har skaffet seg gode rutiner for innmelding hvor alle de nye får en omfattende informasjon om både forbundet og avdelingen med opplysninger om kontaktpersoner. Også når det gjelder utmeldinger har avdelingen skaffet seg gode rutiner, prater med alle som vil ut og har gode resultater av dette.

SOMMERFEST!

Hele bordet med Tom: Det var en livlig og munter gjeng som tydelig koste seg under kveldens underholdning.

Oslo grafiske fagforening sin ungdomsgruppe inviterte alle unge medlemmer i Fellesforbundet i Oslo og Akershus til kurs og fest i kjelleren i Sagveien.

Tekst og foto: Silje Bækkelund

Lørdag 21. juni var det full aktivitet i foreningens lokaler da alle Fellesforbundets ungdomsutvalg var invitert til kurs, konkurranser og fest. Fra tidlig om ettermiddagen var det representanter fra forbundets ungdomsgrupper på plass for å gjøre klart til kveldens arrangement. Noen hadde fått ansvar for maten, andre for konkurransene. Det var noen hektiske timer med planlegging før gjestene kom.

Rettigheter og plikter

Kvelden startet med et kurs holdt av organisasjonsarbeideren i Ogf, Silje Bækkelund. Kurset var om rettigheter og plikter, og hvilke fordeler en har som medlem av en fagforening. Hovedformålet med kurset var å få deltakerne til å tenke over hvor hardt fagforeningene har jobbet for at vi skal ha de rettighetene vi har, og ikke minst hvorfor det er viktig å være med i fellesskapet.

Når kurset var over ble det delt opp i lag og quiz-verten var Kennet Sandberg, regionens representant i det sentrale ungdomsutvalget. Det var flere kreative svar enn riktige, men det måtte kåres en vinner. Laget som vant fikk hver sin pose med seigmenn og en flott, grønn Fellesforbundet genser.

Vi var veldig heldige med været denne lørdagsettermiddagen, og middagen ble servert ute i det fri. Etter en heftig quizkamp var det veldig godt med grillmat, kokken var Ole Guttorm Brenden, sekretær på Fellesforbundets distriktskontor. På slutten av middagen kom høydepunktet for mange: Selveste Tom Mathisen fra Primavera. Alle sang med til sanger som «Alle pene damer har en stygg venninne» og «Piker, vin og sang». Latteren og vitsene kom fra alle kanter av bordet og alle hygget seg. Tom fikk også overrekt en fin, grønn genser som matcher de strømpebuksene han er mest kjent for å bruke. Selskapet varte godt ut i de små timer for de fleste. «Jeg er veldig fornøyd med kvelden. Kurset var bra og jeg tror folk hygget seg etterpå. Jeg mener det er viktig at ungdommen møtes for hygge og faglig påfyll. Neste gang håper jeg vi blir enda flere. Dette var en stor suksess.» sa Joakim Damian, leder av Fellesforbundets ungdomsutvalg.

Arrangørene er veldig fornøyde med resultatet, og håper å få til lignende aktiviteter senere. Det var hyggelig forandring å slå sammen aktivitetene for alle ungdomsutvalgene, istedenfor å prøve å samle folk hver for seg. «Når vi har så flotte lokaler så er det hyggelig å kunne samle ungdommen her. Derfor inviterte vi ungdomsutvalgene fra alle avdelingene til å være med på vårt sommerarrangement, og det skal vi helt klart gjenta." sa Line Madsen, leder av Oslo grafisk sitt ungdomsutvalg.

Oslo grafisk var godt representert på arrangementet. Kristin Ness Svendsen, Lene Pernille Nesbø og Betsy Traran koste seg.

T.h.: Det var en ordentlig intimkonsert vi fikk og Tom ble nesten dobbelt så lenge som avtalt.

KONTAKT OSS:

Fellesforbundet avd. 850.
Oslo grafiske fagforening. Sagveien 24, 0459 Oslo. Telefon 22 80 98 70.
Mail: avd850@fellesforbundet.org - www.fellesforbundet.no/avd.850

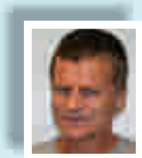

LEDER:

Terje Fjellum.
Mobil: 916 74 227
terje.fjellum@fellesforbundet.org

NESTLEDER:

Adolf Larsen.
Mobil: 975 27 464
adolf.larsen@fellesforbundet.org

SEKRETÆR:

Ingunn Berger.
Telefon 22 80 98 70
avd850@fellesforbundet.org

Unge fagnerder i gammelt fag

Bøthun har skaffet seg mye fint utstyr.

For andre nummer på rad har redaksjonen i TgM dratt ut av eget område for å lage bedriftsreportasje. Denne gang hadde vi med egen konsulent fra Oslo på turen.

Tekst og foto: Adolf Larsen

Bøthuns Bokverksted var målet for bedriftsreportasjen. Beliggende i Storgata i Tønsberg, med en eier som i flere år var et aktivt medlem i Ogf og vår ungdomsgruppe.

Reisefølge var Kristine Bekkevold, som også er utdannet bokbinder og i tillegg klubbleder på Julius Ørenbergs bokbinderi på Frysja.

Bøthun og Bekkevold er tidligere kollegaer, men ser ikke på hverandre som konkurrenter, da bedriftene er totalt ulike selv om de konkurrerer om enkeltoppdrag.

Ganske raskt sto det klart at interessen for faget var godt over gjennomsnittet hos begge, og de faglige diskusjonene tok ganske fort av. På tross av at medarbeideren fra TgM har vært i grafisk hele yrkeslivet, falt han fort av lasset da bokbinderne begynte den faglige diskusjonen. Om fordelen med hveteklister kontra hvetestivelse. Og ikke minst synet på sydde kapiteler.

Fra sommerjobb til egen bedrift

Lisa Bøthun startet sin karriere i Oslo på Fredriksen bokbinderi i Sinsenveien, men ikke for å gjøre noen faglig karriere. Ifølge Lisa var eneste ambisjon å spare penger til en utenlandstur. Sparingen gikk så pass dårlig at hun endte på bokbinderlinja i Leksand, og i bokbinderlære på Universitetsbiblioteket. Hun fullførte læretiden på Ørenbergs bokbinderi, og ble med over til det fusjonerte Julius Ørenberg.

Før hun dro til Tønsberg jobbet hun med undervisning på Steinerskolen. Lisa er halvstudert på pedagogikk, og skal denne høsten undervise på Kunsthøyskolen i Oslo.

– Jeg flyttet til Tønsberg av to grunner, innrømmer Lisa. Den minst viktige var fordi den daværende kjæresten ville, men det avgjørende var at det var et bokbinderi der. Først var det kompaniskap med han som drev bokbinderi og rammeverksted. Nå har vi delt bedriften etter hva vi behersker best, men deler fortsatt lokaler og lunsjbord.

Hun legger ikke skjul på at hverdagen har vært tøff, og at mange av de oppdragene en kunne få tidligere med innbinding av offentlige publikasjoner, og fra bibliotekene nesten er forsvunnet. Det bindes fortsatt inn noe, men alt som også publiseres digitalt, bindes ikke.

Hos Lisa øker ordremengden, men det må prioriteres hardt slik at en bare tar oppdrag som betaler seg. Lisa mener selv at hun har et meget uromantisk forhold til faget, på tross av den sterke faglige interessen.

Ikke noe museum

– Her hos meg er det ikke noe «Jul i skomakergata», forklarer Lisa. Når det gjelder faget har jeg ikke tid til å drive museum, men må tjene penger til livets opphold. På samme måten er begge fagfolkene enige om de heller ikke mener det er noen oppgave for det offentlige å drive med bevaring av faget deres. – Hvis de vil gjøre noe kan de bruke de få bokbinderiene som er igjen i Norge til offentlige oppdrag, lyder det unisont.

De store bibliotekene har heller ikke bokbindere igjen til å ta vare på og restaurere bøkene i samlingene. Der er arkivarene, som mener gamle bøker hører hjemme i syrefrie esker, som har vunnet den faglige kampen.

Hos Bøthun er det ingen dag lik. Et er at Lisa selv må ha alle rollene; i salg, innkjøp av materiell, beregning av priser. Det blir mye netthandel av materiell forteller hun og det meste fra land som Tyskland, England og noe fra Danmark. Selv om det tar liten tid er ikke kvaliteten alltid like bra. Utover disse rollene er det selvfølgelig oppgavene som renholder, kontordame, regnskapsfører og sjåfør som skal fylles.

Lisa vil på ingen måte snakke ned sin egen hverdag, men tvert i mot framhever hun friheten med egen bedrift og stoltheten over å klare seg over kneikene på egen hånd.

– For bokbinderen er ingen dag lik, forklarer Lisa. En uke kan det være spanske messebøker og neste uke innbinding av Se & Hør. Det er klart at bokbindere er litt nerdete, men det er heldigvis også mange kunder. Det er ingen tvil om at det er mer interessant med en boksamler som kunde, med interesse også for mitt fag, enn en som kommer med et eksemplar av Schønberg Erken, erklærer hun på slutten av besøket. Det er tilfredsstillelsen over å faktisk beherske hele håndverksprosessen som gjør dagene så bra!

At disse to bokbinderne er mer enn gjennomsnittlig interessert kan det skrives under på. Ikke minst etter å fått demonstrert Lisas mange fantastiske innretninger. Enten det er kniver og bor fra Clas Ohlson eller det er Schærf Fiks til bearbeiding av omslagsskinn.

Her vises schærfing av skinn til omslag.

Bekkevold og Bøthun diskuterer bokomslag.

En videokunstner forteller…

Videokunst er fascinerende. Enda mer fascinerende er den i møte med dans, musikk og scene. Jeg har intervjuet den Oslo-baserte videokunstneren Anastasia Isachsen. Hun regnes som en av Norges mest fremtredende videokunstnere og har et bredt spekter av produksjoner bak seg.
Hennes arbeid strekker over et stort antall kunstneriske samarbeider i Norge og utlandet; som konserter, danseproduksjoner, musikk, teater, installasjoner og utstillinger.

Tekst: Darija Sapozenkova-Hauge
Foto: Steffen Aaland

I samtalen lærte jeg følgende:

For det første: det er mye bra som skjer i norsk kulturliv. Det er mye man kan oppleve. Start med å besøke for eksempel Carte Blanches utstilling i forbindelse med 25 års jubileet på Dansens Hus i Oslo 11. og 12. oktober. Den er åpen på dagtid og har fri entré.

For det andre: det er givende å ha frihet å jobbe selvstendig og velge sine prosjekter om du tør.

For det tredje: det er in nå med videoprojeksjoner og mapping.

Når startet du med videokunst?
– Jeg har bakgrunn i visuell kunst, men oppdaget video under mine masterstudier i interaksjonsdesign på Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo. Tidsaspektet i video åpnet en hel ny dimensjon i mitt visuelle arbeid. Dette fascinerte meg og jeg fortsatte å jobbe innenfor film, animasjon og video, først som produksjonsdesigner og så som AD på Qvisten Animasjon. Da jeg på et senere tidspunkt bodde et par år i India bestemte jeg meg for å begynne for meg selv fordi jeg savnet å ha mitt eget kunstneriske utrykk i mitt arbeid. Jeg begynte med videokunst til sceneproduksjoner og gjorde flere større prosjekter i Delhi og Mumbai, før jeg flyttet tilbake til Oslo. For meg var det veldig berikende å ha full kreativ frihet og jobbe med folk fra andre kunstformer, så da jeg flyttet tilbake til Oslo, fortsatte jeg med dette her. Og jeg opplever fremdeles stadig vekk hvor givende, utfordrende og dynamisk det er å jobbe med andre kunstnere.

Kan du fortelle om videomapping?
– Mapping er egentlig ikke noen ny teknikk. Mange kunstnere før, allerede i Renessansen, har brukt mapping i sine arbeider. For eksempel Rafael i «Skolen i Athen». Der forlenger han rommet vi som tilskuere står i og får oss på denne måten til å bli direkte deltagere i hendelsene i bildet. Videomapping bygger på samme prinsipp. Det er en videoprojeksjonsteknikk som tar i bruk omgivelsene, enten det er arkitektur eller objekter. Gjennom projeksjon kan man få ellers statiske former til å forandre seg – til å leve. For meg handler mapping mye om lek med vår persepsjon. Det er en videoprojeksjonsteknikk som blir brukt til både produksjoner utendørs, som projeksjoner på fasader, men også i mindre skala til scenografi, installasjoner, i utstillinger og i TV produksjoner.

Jeg har brukt mapping i flere av mine produksjoner, blant annet til to installasjoner på Popsenteret i Oslo. I den ene, den permanente installasjonen «Tidsmaskinrommet», kan man ved hjelp av en interaktiv løsning og mappingprojeksjoner forandre rommet totalt og «reise» gjennom flere tiår. Et annet prosjekt hvor jeg nesten måtte finne på en ny mapping teknikk, var en reklame jeg gjorde sammen med Try/Apt og Pravda for Statoil i forbindelse med OL. Der står skiløperen på samme sted mens hennes omgivelser forandrer seg ved hjelp av videoprojeksjoner og skaper opplevelse av fart og spenning. Her handlet mappingen om koordinasjon med kamerabevegelser, slik at de skiftende omgivelsene i kamerabildet ser riktig ut i forhold til skiløperens bevegelser. Det var spennende at kunden ville gå for «reklamekunst», som de kalte det, og turte å bruke utradisjonelle teknikker og utrykk i reklamefilm. Jeg har også brukt mapping i stor skala til projeksjon på en slottsfasade til en Sufi-konsert i India og bruker mapping på scenografi i min nye produksjon «On the Outside» med Panta Rei Danseteater og Marie Monroe, som har premiere under Ultimafestivalen, 18. september på Riksscenen.

Popsenteret: Installasjon: Tidsmaskinrommet. Man kan «reise i tid» når rommet forandrer seg totalt ved hjelp av interaksjon, mappingprojeksjoner, skjermer og lyd. Bildet viser 40-tallet.

Carte Blanche 25 år: En retrospektiv multimedia-utstilling, som med video, interaksjon, rekvisitter, lyd og lys feirer dansekompaniets kreative virke. Vises på Dansens Hus i Oslo 11. og 12. oktober. Fri entre.

Kan du nevne et prosjekt du er veldig stolt av både som prosess og som resultat?
– Et av mine siste prosjekter som ga meg nytt mot og utfordret meg på en konstruktiv måte var utstillingen for Carte Blanche. Etter dette prosjektet jobber jeg nå i tillegg til videokunst til projeksjoner, også med helhetlige konsepter for produksjoner, rom- og sceneløsninger, lysdesign og bidrar i dramaturgiutvikling i mine produksjoner.

Carte Blanche, Norges nasjonale kompani for samtidsdans, feirer 25 i år. I forbindelse med jubileet inviterte de Rui Horta, en kjent portugisisk koreograf, og meg til å utvikle et konsept for deres retrospektive utstilling. I denne produksjonen var det viktig for oss som kunstnere å finne balansen mellom å lage en retrospektiv utstilling for andre kunstneres verker, både koreografer, dansere, scenografer, designere og musikere samtidig som det var viktig å lage vårt eget kunstverk. Rui og jeg ville skape et rom som Carte Blanches publikum ikke forventer og gi dem en overraskelse. Vi ville bringe publikum nærmere kunstverkene, få dem involvert, oppleve at de står midt i det. Derfor ble utstillingen en multimedia-installasjon der vi ved hjelp av interaksjon, video, lyd, lys og objekter skaper et fengslende rom som publikum blir invitert til å utforske. Og det har blitt et rom fylt med emosjoner, minner, inntrykk og inspirasjon som kan oppleves på Dansens Hus i Oslo i oktober.

Formidler bilder det du jobber med?
– Bilder gir et første, begrenset, inntrykk. Det er vanskelig å formidle i bilder noe som er veldig levende og er i konstant forandring. I mitt virke blir visuell kunst en utøvende kunst. Jeg anbefaler alle bare å gå og oppleve. Det er så mye bra som presenteres på scener i Norge for tiden.

Hva inspirer deg?
– Jeg blir lett inspirert, jeg ser fort hvordan noe kan bli til noe spennende og engasjerende. I min kunstneriske prosess blir jeg spesielt inspirert av mennesker jeg jobber med, våre diskusjoner, drømmer, dynamikk og drive. Jeg blir fascinert av ideer og gjennomføringsevnen jeg finner hos veldig mange som driver med kultur. Jeg blir inspirert av mulighetene, av hva man kan få til for så å kunne gi det videre, dele det med andre, med vårt publikum. Det å skape, selve den kreative prosessen, å kjenne på ren skaperglede er en av de lykkeligste tilstandene jeg vet om.

Videokunstneren Anastasia Isachsen. Hun regnes som en av Norges mest fremtredende videokunstnere.

Statoils Morgendagens helter-kampanje under OL. Her går skiløperen på rulleski på en tredemølle i studio og omgivelsene er projisert på gulvet og veggene rundt henne. Reklamen skjuler ikke produksjonsmetode og ingen av effektene er gjort i etterarbeid.

Fotballglede

Tekst: Terje Fjellum,
Sportsredaksjonen
Foto: Tor Berglie

Sent på høsten 2013 fikk vi en henvendelse fra VIF-Klanen om vi var interessert i fotball- utstyr til våre Palestinske lag.

Bakgrunn for henvendelsen var klanens mangeårige støtte til lagene våre under Norway Cup. Støtten har kommet som gratisbilletter til Ullevål-kampene, sosiale tilstelninger og oppmøte på kamper med klanen i fullt utstyr med flagg.

Klanen måtte ut av et lager de disponerte, og vi fikk tjue kasser med, for det meste, helt nye drakter. En kjempeflott gave som vil glede mange som i det daglig mangler det meste. Stor takk til VIF-Klanen.

Fargerikt fellesskap

For Norway Cup er dette mer enn en floskel, det er Norway Cup. Et synlig bevis på dette er æresprisen fra UNICEF og at turneringen kan benytte FN-flagget. Det beste beviset av alle får du hvis du går på sletta. Ser og hører fotballspillende barn og unge, jenter og gutter, på og utenfor banen. De er fra alle verdensdeler og lager verdens største fotballturnering. Selv de som ikke er fotballfrelste lar seg begeistre av denne fantastiske turneringen.

Årets plan var to lag i klassen gutter 12 år, hvorav et fra Gaza og et lag fra Libanon. Som alle skjønner, ble laget fra Gaza nok en gang forhindret fra å komme grunnet den brutale krigen.

På tross av bakteppet presterte Sabra & Shatila et imponerende sportslig resultat nok en gang, med fem seire av fem mulige i turneringen.

I tillegg ble vi under turneringen oppsøkt av representanter for sportsklubben Minde fra Bergen, som ønsket og spille en vennskapskamp mot laget fra Libanon og overrekke gaver i form av fotballutstyr til spillerne. Kampen endte som seg hør og bør i en vennskapskamp med 2-2.

Kampen ble referert i Bergens Tidene og Aftenposten Junior.

Ved starten på turneringen ble vi også kontaktet av et lag fra Jerusalem, de var også 12 år gamle og uten noe støtteapparat. De ble selvfølgelig en del av gruppa, og fikk delta på våre sosiale tiltak som i år var grill, hygge og kultur hjemme hos familien Timraz i Spydeberg. I tillegg en herlig dag på Tusenfryd. Laget fra Jerusalem hadde også et imponerende sportslig resultat i turneringen med fem seiere av fem mulige. Pluss en seier og et tap i vennskapskamper.

Hvordan står det til i LOs organisasjon?

Etter forslag fra Fellesforbundet vedtok LO-kongressen i 2013 å utrede egen organisasjon i kongressperioden.
Både før og etter vedtaket på kongressen er det uttrykt skepsis til utredningen. For å bringe klarhet til medlemmene dro vi til en prat med Fellesforbundets mann i utredningsutvalget, forbundsekretær Clas Delp.

Tekst: Adolf Larsen

Delp åpner med en forklaring på engasjementet fra Fellesforbundets side. – Årsaken til at forbundet gjennom sine forslag til kongressen tok initiativet til en lik gjennomgang var de erfaringene som vi sentralt i forbundet gjør oss, men ikke minst erfaringene med lokalorganisasjonen fra våre tillitsvalgte ute, oppsummerer Delp.

– Dette er en todelt problemstilling, noe også utredningsarbeidet vil bli, utdyper han.

Forbundets ledelse ønsker en utredning av arbeidsfordelingen mellom forbund og LO sentralt. Hvilke oppgaver skal løses av hvem, og hva skal det samarbeides om. Uten at Delp vil konkretisere, vet vi fra tidligere diskusjoner at det i forbundsledelsen er irritasjon over LOs politikk på områder som industri og næring. Og ikke minst med saksbehandlingen, eller mangel på saksbehandling, før saker hvor Fellesforbundet er involvert, kommer i media.

Forbundets mann i utredningen Forbundssekretær Clas Delp.

Fungerer lokalapparatet?

– Det er ingen tvil om at det er stor frustrasjon hos våre lokale tillitsvalgte over LO-avdelinger som ikke fungerer, mange steder i landet, hevder Delp. – Vi og våre medlemmer ser selvfølgelig at det er store lokale variasjoner, men mange steder er det ingen aktivitet og Fellesforbundet ville tatt endringene lokalt allerede i denne kongressperioden. Vi mener at alle organisasjoner, også LO kontinuerlig må ha blikk på egen organisasjon. I Fellesforbundet har vi en organisasjon som er i stadig utvikling etter de retningslinjer og mål vi selv har satt. Hos LO, forsetter Delp er utviklingen kun teoretisk. Etter vedtakene på kongressen snus bunken, og praksis fortsetter som i forrige kongressperiode.

Vi spør om demokratiet vil fungere hvis det blir for langt mellom både Fellesforbundets og LOs lokalkontorer. Delp svarer at forbundets ledelse er klar over at det er utfordringer knyttet til å ivareta medlemsdemokratiet i avdelinger som dekker store geografiske områder.

– Det er ikke slik, presiser Delp, at det er noe pavevalg hvor utvalget sitter innstengt isolert fra verden til beslutningene er tatt.

– Her skal selvfølgelig gruppa som er nedsatt involvere alle som blir berørt, eller som har erfaring fra de ulike leddene.

– På kongressen var det slik, mener Delp, at representantene fra de lokale LO-avdelingene som fungerer, var de mest skeptiske. Disse er det vel ingen som vil omstrukturere, men det må bli slutt på at ingen utvikling er mulig fordi ingen vil ta i ubehagelige problemer, avslutter Delp.

Leder i LO i Oslo, Roy Pedersen, sier i en kommentar til Delps forsikringer om utredningen at «det er skuffende at Fellesforbundet ønsket endringer for LOs lokalorganisasjoner i perioden, da det sannsynligvis hadde betydd endringer av LOs vedtekter utenom kongressen. Heldigvis ble det avvist.

Økt styring og kontroll fra toppen, og dermed passivisering, vil det bli om Fellesforbundets forslag om å frata LOs lokalorganisasjoner forslagsrett og representasjon på LO-kongressen får gjennomslag. Vi må en gang for alle slutte med at eventuelle fagligpolitiske uenigheter skal løses med organisatoriske endringer. Hvis det er radikale meninger man frykter så er det min erfaring at det ikke er vanskelig å bli nedstemt på LO kongressen sier Pedersen med et skjevt smil.

Men Clas Delp har helt rett i at flere lokalledd både må fungere bedre og at enkelte ikke fungerer i det hele tatt. Derfor var det ikke klokt å utelate LOs lokalorganisasjoner fra den kommende utredningen som skal finne løsninger.

Det er flere årsaker til at lokalledda må styrkes. Vi ser en nyliberal offensiv fra både regjering og arbeidsgivere. Dette krever samordning i bånn, slik vi ser det i kampen mot forverring av arbeidsmiljøloven og i arbeidet for å kreve tariffavtaler som oftere enn før ender med streik. Det er fagforeningene og lokalorganisasjonenes oppgave å utvikle en fagbevegelse som vil organisere og aktivisere på grunnplanet, avslutter LOs lokale leder i Oslo.

Savner allerede fagbevegelsen

En av avdelingens markante styremedlemmer gjennom mange år har overlatt plassen til ungdommen, og forlatt både styrestolen og jobben i Dagbladet. Tone Granberg Løvlien klarer seg uten Dagbladet, men savner medlemmene og politikken.

Tekst og foto: Adolf Larsen

Den første kvinne

Kanskje det var en lang og interessant pedagogisk karriere som gikk tapt da Tone fikk jobb på salige Duplotrykk i sitt friår før hun skulle begynne på Oslo Lærerhøyskole. Der var det penger å tjene og hyggelig miljø, så ferden gikk ikke videre til skolen, men til Dagbladet som teletypeoperatør. (Se Google.no)

I Dagbladet ble hun organisert, og sammen med folk fra Aftenposten og Fædrelandsvennen tok hun opp spørsmålet om fagopplæring med Norsk Grafisk Forbund. Etter mange møter vant de fram, og for Tones del ble prosessen avsluttet med fagprøve i 1978, som bedriftens første faglærte kvinne.

Som de fleste andre politisk engasjerte ungdommer, ble Tone, som 15-åring, med i SUF. Etter noen år som passivt medlem, meldte hun seg ut i 1972. Etter det var det fagbevegelsen som skulle bli førsteprioritet.

- På Dagbladet var det et hierarki, med maskinsetterne på toppen, og de ufaglærte i bunnen, både lønnsmessig og i anseelse, forteller Tone.

Hun sier det var først da Tore Nordahl, selv maskinsetter, ble klubbformann, at det ble gjort noe i forhold til en solidarisk lønnsutjevning. Under Nordahls regime ble Tone valgt inn i klubbstyret første gang i 1985, som starten på en periode på nesten tretti år.

En prosess uten ende?

- Da jeg kom inn i klubbstyret var alle samlet i Akersgata, fortsetter Tone. - Etter at trykkeriet flyttet, delte vi ikke klubben, men prøvde flere modeller for organisering. Tone var i mange år nestleder under Knut'ene Jensen og Øygard. Helt fram til 2007, da Knut Øygard på telefon til Tone, på Ifra-messe i Wien, kunne fortelle at hun var blitt klubbleder i Dagbladet. Bakgrunnen for denne saksbehandlingen var at selvsomme Knut var blitt valgt som forbundssekretær på Landsmøtet i Fellesforbundet. Og som Tone sier, da måtte hun ut å ta seg en cognac.

- Det var ikke noe tidspunkt en ville ønsket å ta over et slikt verv, vedgår Tone. - Selv om vi hadde vært gjennom en runde med konsulenter fra 2005, var det i 2007 prosessen med nedbemanning for alvor tok fart. En prosess som dessverre varer enda. Tone er veldig fornøyd med at det fram til nå er funnet løsninger for klubbens medlemmer slik at en har unngått oppsigelser på førtrykk.

På det utskilte trykkeriet var det dessverre gjentatte nedbemanninger helt fram til nedleggelsen i 2011.

Den grafiske klubben hadde på det meste 150 medlemmer, men etter nedleggelsen av trykkeriet ble den redusert til 30 medlemmer.

- Jeg er veldig fornøyd med at vi har holdt klubben sammen, men det er klart at medlemmene fra trykkeriet utgjorde en politisk og organisatorisk styrke som er borte for alltid, konstaterer Tone.

Som, selv om hun ikke savner Dagbladet, gjerne skulle ha fullført den pågående nedbemanningsprosessen. Men uansett håper hun at det også denne gangen skal være mulig å finne løsninger uten oppsigelser.

Tone er også veldig fornøyd med at de var tidlig ute med journalistutdanning: - Kursene var gjennom Høgskolen på Volda, og eksamen ble avlagt med godt resultat for samtlige medlemmer på desken. Dessverre har ikke ledelsen ønsket å benytte denne kompetansen ved å inngå en lokal deskavtale.

Da menn var menn

I motsetning til de mange høye og mørke menn i grafisk, som snakket om alle aksjonene de skulle gjennomføre, er Tone en av de få klubblederne som har tatt med seg medlemmene og gått fra arbeidsplassen. Det var etter at ledelsen i avisen hadde funnet ut at de skulle løse overtalligheten ved å kaste ut ansatte som var over 60 år, samtidig som det var unge vikarer inne.

- Selvfølgelig vant vi ikke noe umiddelbart på streiken, innrømmer Tone, - men som markering av grensene for behandling av våre medlemmer, var den helt nødvendig. I tillegg var den et utmerket eksempel på god kollektiv oppførsel fra arbeidsfolk, smiler den avgåtte klubblederen. Og legger til: - Jeg er sikker på at Dagbladet ikke vil gjøre det samme om igjen.

I klubben i Dagbladet levde hun godt med mannlige klubbledere, og som sagt hadde hun ingen ambisjoner om at hun skulle være i posisjon som klubbleder.

- Der var det politiske diskusjoner og klubbledere som involverte både styret og medlemmene slik at demokratiet fungerte, utdyper Tone, som ikke var like imponert da hun kom inn i styret i Ogf.

- Vi snakker om året 1989, og en kultur i foreningen jeg er veldig glad for har endret seg i positiv retning, forteller Tone.

Hun forteller om et miljø preget av mye alkohol, også i møtesammenheng, og en udemokratisk foreningskultur, hvor noen få menn hadde den virkelige makta.

På sitt beste derimot, presiserer hun, var styret i Ogf en flott politisk kraft, som la premisser og standpunkter for det politiske miljøet i Oslo og ikke minst for forbundet.

Kulturen i Ogf endret seg allerede under Sven Hugo Johanssons ledelse, presiserer Tone, som også har flere rosende ord om sin egen forening.

Hun understreker tidligere og nåværende ledelses gode kontakt med medlemmene ute i bedriftene, og selvfølgelig det internasjonale engasjementet. Det internasjonale arbeidet startet med et solidaritetsprosjekt i Gamlebyen i Jerusalem og et prosjekt i Nicaragua. For Tone er det arbeidet for det palestinske folket som har vært aller viktigst.

- Jeg var der første gang i 1993, forteller Tone. Det var som deltaker i en faglig delegasjon under den første Intifadaen, og sikkerhetsmessig den mest ubehagelige av alle mine turer til Midtøsten, vedgår hun.

Som så mange av foreningens medlemmer som har vært i Palestina, ble også Tone veldig preget av sitt første møte med situasjonen der og folket.

- Det var vanskelig å omstille seg til klubbarbeid i Dagbladet da jeg kom hjem, da størrelsen på de lokale tilleggene ikke lenger virket så viktig.

Fra NGF til Fellesforbundet

For de av oss som husker tida før 2006, var alltid Ogf, i hvert fall i egne øyne, en politisk opposisjon til forbundsledelsen i Norsk Grafisk Forbund. Tone på sin side framhever alt hun lærte i årene som medlem i Landsstyret og Forbundsstyret.

I Forbundsstyret følte du at du var med på viktige beslutninger om forbundets veivalg, utdyper Tone, - selv om det innimellom var lite rom for opposisjon og avvikende meninger. På samme måte framhever hun erfaringene fra de sentrale tariffoppgjørene som utrolig lærerike. Hun har ingen problemer med at dette blir fjernt for mange medlemmer, men selv har hun likt seg i posisjonen hvor overenskomsten faktisk endres til det bedre.

Like entusiastisk er hun ikke til fusjonen med Fellesforbundet, selv om hun forstår et det var et naturlig valg for at alle innen Grafisk Forbund skulle velge samme organisasjon. Med bakgrunn i avismiljøet mener Tone det ville vært et naturlig valg å starte et nytt medieforbund for alle innenfor denne sektoren, helst også med journalistene, hvis disse også hadde vært i LO.

Vi i Oslo bøyde oss for miljøene som argumenterte med at vi måtte stå sammen som en bransje, fra typografer til kartonasje. Og før blekket var tørt i 2006 gikk foreningen i Drammen, som var en av dem som sterkest hadde argumentert for felles grafisk opptreden og hadde alle de grafiske grupperingene, inn i samleforeningen og nedla sin grafiske avdeling, presiserer Tone.

Som ikke kan få fullrost gode pensjonsbetingelser og livet som pensjonist. Men så var det dette savnet av fagbevegelsen.

Trykt elektronikk:
Toget går!

Hva er trykt elektronikk, hva kan den brukes til og hvilke grafiske teknikker er mest egna? Noen av svarene på dette får vi i en rapport Høgskolen på Gjøvik har laget på oppdrag fra Grafisk Utdanningsfond (GU).

Av Kjetil Larsen

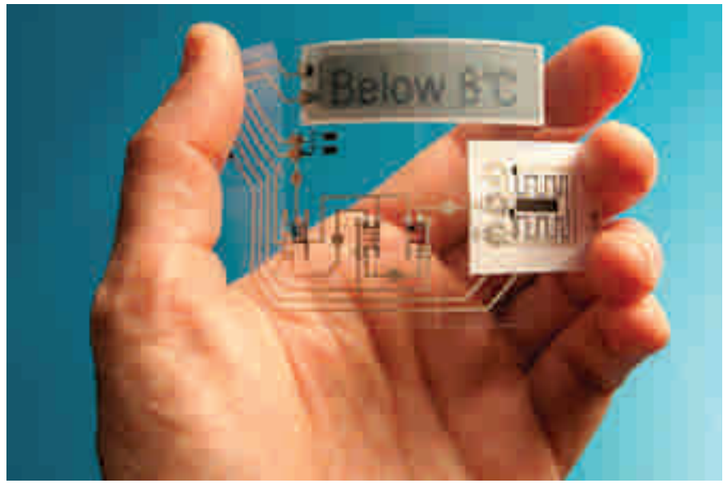

TgM har tidligere rapportert om utviklingen innen trykt elektronikk, blant annet fra den årlige IRAIGAI-konferansen for forskning innen det grafiske området. Der ble det spurt om hvor de grafiske bedriftene er når denne teknologien er i støpeskjeen.

Nå har Grafisk Utdanningsfond tatt hansken og tatt initiativ til en rapport om trykt elektronikk. Rapporten ligger ute på Fellesforbundets grafiske nettsider og kan lastes ned av alle som er interessert.

I forkant

– Som bransjens kompetanseinstitusjon er det viktig at vi følger med på utviklingen og potensielt nye produkter bransjen kan tilby, sier Niels Killi, som er Fellesforbundets mann i GUs sekretariat. – Vi ønsket å få en oversikt over hvilken kompetanse og hvilket utstyr man må ha. Er det store endringer, kan det hende vi må supplere opplæringstilbudet. Grafisk bransje har den fordelen at vi er vant til endringer og omstilling, forsetter han, men dette med trykt elektronikk er veldig nytt og det ser ikke ut til at det er de tradisjonelle leverandørene til bransjen som utvikler teknologien.

Sidrumpa

Niels Killi påpeker at på tross av dette, kan bransjen virke litt sidrumpa når det gjelder å tenke nytt. – I andre bransjer kommer man til kunden og presenterer noe nytt og spennende man kan tilby, i grafisk har vi kanskje mer overlatt til kunden å formulere sitt behov og produsert det som blir bestilt. Denne gangen må vi følge med, ellers er det andre bransjer som kommer til å tilby trykt elektronikk: Toget er i ferd med å forlate stasjonen!

En av de bedriftene som allerede utnytter denne teknologien kommersielt er norskeide Thinfilm. De produserer hukommelse trykt på folie, til bruk i for eksempel forbrukselektronikk. De har ingen tilknytting til det grafiske miljøet, men springer ut av databransjen. –Sånn som utviklingen ser ut kan mye av det utstyret vår bransje bruker i dag også brukes til å trykke elektronikk, det kan gjøre inngangen til dette markedet enklere, sier Killi.

Ut og lære

GU håper å pirre nysgjerrigheten i bransjen på flere måter. De vil sende folk til årets IRAIGAI-konferanse. Det vil være både representanter for arbeidsgivere og ansatte ute på bedriftene.

– Både gjennom denne rapporten og å delta på konferansen håper vi at bransjen får nye kontakter og samarbeidspartnere. Det er en rivende utvikling på området og grafisk må være med!

- Når man trykker elektronikk bytter men ut fargen i trykkmaskinen med andre substanser. Et enkelt batteri kan bestå av tre lag av ulike stoffer trykt over hverandre som i et firefargerstrykk.

- Alle de kjente trykkmetodene brukes. Man har kommet lengst med å bruke serigrafi og digitaltrykk.

- Vil du vite mer om trykt elektronikk? Kontakt Grafisk utdanningsfond eller høyskolen på Gjøvik.

Du kan også finne mer ved å følge disse lenkene:
http://www.printedelectronicsnow.com
http://www.gtandw.com/

Nytt magasin og aktivitet i grafisk bransjeforening

TgM har i tidligere utgaver rapportert fra frokostmøtene hos Grafiske bransjeforening i Norsk Industri og deres organisasjon Print Power. Nå er det kommet et nytt magasin, og flere møter er planlagt utover høsten.

Tekst: Adolf Larsen
Foto: Norsk Industri

Pål Stensaas viser fornøyd fram noe av materiellet fra Print Power.

Det er Pål Stensaas kommunikasjonsansvarlig og papirets ivrigste talsmann som tar i mot oss til en prat.

Print Power er en internasjonal organisasjon som har som mål å skaffe fakta om papiret, effekten og dets miljømessige konsekvenser. En kamp som mange innen grafisk støtter, ikke bare av egeninteresse. Ser en på den propaganda som blir ført i media om skogbruk, papir og trykksakenes negative innvirkning på miljøet hadde vi hatt bruk for mange organisasjoner for faktaopplysning.

Stensaas forteller at magasinet, Print Power, har kommet ut i en engelsk utgave siden 2011, og at slik sett er det den norske utgaven som er ny.

Det er de to organisasjonene «Two sides» og Print Power som er gått sammen, for, som det står i tittelen på den første norske utgaven; «fremme verdien av papirbasert kommunikasjon.»

Magasinet blir utgitt på lokale språk i elleve av de tretten europeiske landene som er medlemmer av organisasjonen. Tretti prosent av innholdet, inkludert annonser, skal være felles, forteller Stensaas. Mens det er han, og grafisk bransjeforening som vil ha ansvaret for å definere innholdet til de resterende sidene.

Bladet distribueres gratis av Bring, som er en av bedriftene som er samarbeidspartner i Print Power. Neste utgave vil ha et opplag på over 5 000 eksemplarer, og første utgaven har fått bra tilbakemeldinger, forteller Stensaas. Han forteller at målgruppa er merkevarebyggere innen reklame og kommunikasjon, men selvfølgelig også grafiske bedrifter og leverandører.

I tillegg til dette nye initiativet vil det, ifølge Stensaas komme nye frokostmøter i høst både i Trondheim og Oslo. Stensaas beskriver sitt arbeid med disse møtene som en effektiv voksenopplæring om papiret som den mest effektive formidler av budskap.

– Selv Google sender ut papirinformasjon til sine bedriftskunder, forteller Stensaas. Selvfølgelig fordi de vet at det virker.

Grafisk bransjeforening har også et prosjekt i gang hvor de ser på importen av trykksaker fra Europa. De er klare med en forhåndsrapport, og er i tenkeboksen om videre arbeid og finansiering.

Arbeidet til nå har dreid seg om faktainnsamling og intervju med sentrale aktører i grafiske bedrifter og hos leverandører om hva som skal til for å hente hjem oppdrag som i dag produseres i andre (øst)europeiske land. Gitt de rammebetingelser som eksisterer.

Digital bokproduksjon hos Bokbinderiet Johnsen

Et av de to gjenværende binderiene for stivbind i Norge har satt i gang et spennende prosjekt sammen med noen av de ledende bokforlagene.

Det er Bokbinderiet Johnsen i Skien som i et prosjekt støttet av Innovasjon Norge, skal finne svaret på en fortsatt lønnsom bokproduksjon i Norge.

Bokbinderiet, som har hatt et meget godt år, har investert i et nytt anlegg som falser og syr 4-siders ark fra digitale trykkmaskiner. Slik vil digitalt trykte bøker få en fullverdig trådheftet innbinding. Bedriften får i tillegg bygd opp sin digitale kompetanse, og ser nå også på muligheten for investering i en maskin for digital spottlakk.

Målet er selvfølgelig, ifølge bedriften, å ta tilbake produksjonen av boktitler med små førsteopplag. En digital produksjon vil gjøre det enklere, og rimeligere å kjøre småopplag med rask supplering etter behov. Med det er lett å se åpenbare fordeler også på lager- og logistikk.

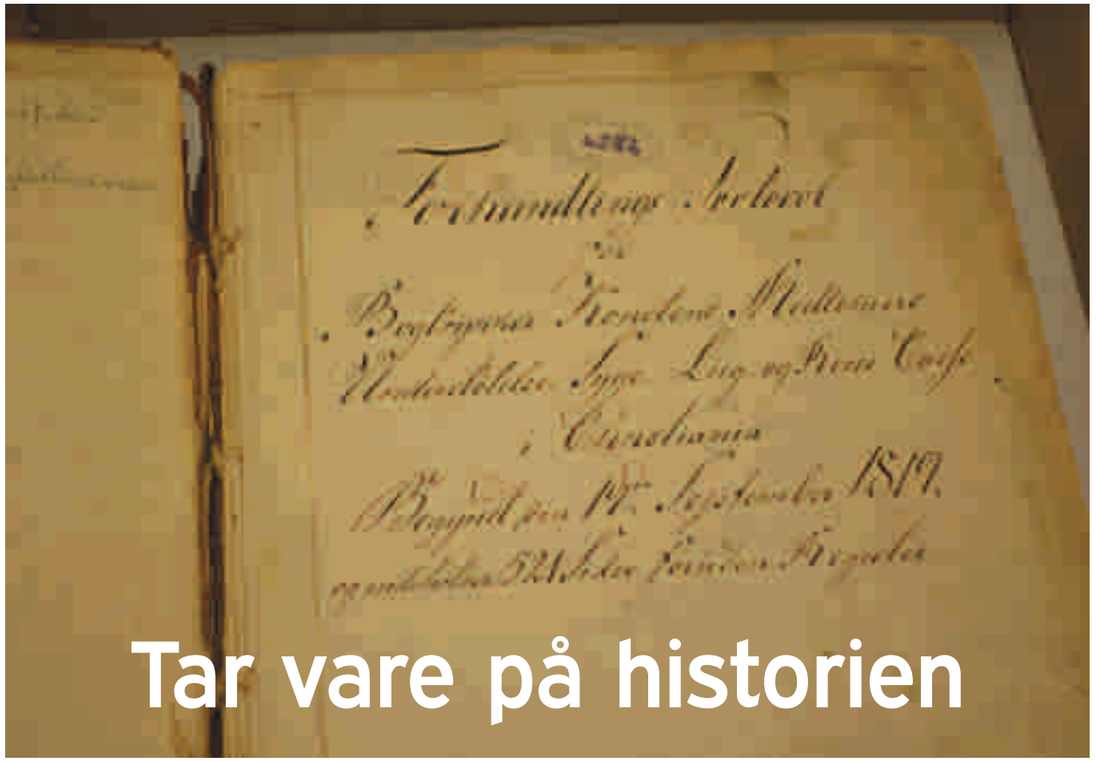

Tar vare på historien

Sykekasseprotokollen er bevart i Arbeiderbevegelsens arkiv. Foto Adolf Larsen

I forbindelse med at klubbarkivet til Aftenpostens grafiske klubb i sin helhet er overlevert Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek (Arbark), tok TgM en tur ned for å snakke med Tor Are Johansen om arkivering og arkivets siste prosjekt.

Etter nedskjæringene i bevilgninger på siste års stadsbudsjett, kan Tor Are bekrefte at det har gått ut over driften ved at ansatte som går av ikke blir erstattet. Arkivet må også i større grad enn tidligere ta betaling av institusjoner som vil overlevere materiell.

Selv om små arkiver som leveres blir behandlet uten kostnad, er nettopp arkivet fra Aftenposten et arkiv som vil kreve mye ressurser før det er på plass i hyllene. Alle som overleverer får selv tilgang til eget materiell i arkivet.

Det arbeides også med et samarbeidsprosjekt mellom Riksarkivet, statsarkivene, noen mindre lokale arkiver og Arbark om en felles digital arkivplass som har fått navnet **Arkivportalen.no**

I denne skal det bli tilgang til alle arkiver gjennom én felles nettadresse. Selv om tanken er at her skal alt kunne leses, er det i følge Tor Are mye som gjenstår både av arbeid og avgjørelser.

Arbark har allerede mye av sitt materiell på plass i den nye portalen, men, som Tor Are påpeker er dette mest oversikter over arkivet.

Skal for eksempel klubbarkiver legges ut, må alle dokumenter gås gjennom før de skannes og legges inn. Årsaken til dette er at det i slike arkiver vil ligge mange dokumenter som må lukes ut da det kan være personalsaker, oppsigelser og avskjed.

Tor Are utrykker bekymring når det gjelder framtidas dokumentbevaring. Derfor har Arbark innledet et samarbeid med noen forbund og avdelinger for å sikre lagring av «elektronisk skapt og lagret materiale».

Sykekasseprotokollen

Arbark, og Tor Ares seneste prosjekt for vårt område gjelder noe så eksklusivt som nominering av protokollen for stiftelsen av boktrykkernes sykekasse i 1819 til Norsk dokumentarv. Kriteriet for å komme med her er selvfølgelig at de var viktige da de ble vedtatt eller skapt, men også at de er viktige for ettertida – at de har vært med å prege tida etter opprinnelsen. De må ha vært viktig for folk og samfunn, ikke bare for historikere

Dokumentarven er en del av et internasjonalt register i regi av FN-organisasjonen UNESCO. Eksempler på materiell fra arbeiderbevegelsen som allerede er funnet verdig, er Hovedavtalen fra 1935, LOs stiftelsesprotokoll og Arbeiderpartiets brosjyresamling fra 1896-1997.

Sykekasseprotokollen som nå er sendt inn, med Ogfs anbefaling om at den bør bli nominert, er det eldste dokumentet som er blitt overlevert til Arbark fra det grafiske området.

Selv om styret for boktrykkernes sykekasse var dominert av arbeidsgiverne til 1890-årene, mener Tor Are allikevel at dette er et dokument som peker framover mot etableringen av mer universelle sosiale ordninger. Grunnen til at arbeidsgiverne så positivt på etableringen, bortsett fra enkeltes sosiale samvittighet, var at det motvirket tigging på arbeidsplassene.

Senere lagde de grafiske foreningene egne sykekasser som eksisterte parallelt med denne helt til sykekassen ble lagt ned.

Boikott staten Israel

– stopp okkupasjon og fordriving av palestinerne

Så er det over for denne gangen (?) på Gaza. Minst 2.143 palestinere er drept. Ifølge FN, er tre av fire sivile. Minst 494 av de drepte er barn, 293 kvinner. 72 israelere er drept, hvorav 6 sivile.

Av Svein Mortensen

Tusenvis av familier har forlatt hjemmene sine i Gaza, som har blitt bombet av blant annet israelske raketter og fra stridsvognganater. De har ingen steder å flykte, Gaza er et fengsel. En håndfull FN-skoler er knust og 22 sykehusklinikker truffet, ifølge FN. De anslår at 100.000 palestinere har mistet sine hjem. 17.200 boliger er enten helt ødelagt eller sterkt skadet. Langtidsskader og traumer på menneskene er enorme.

Vestbredden er totalt kontrollert av Israel. Palestinske områder er omgitt av og gjennomhullet av muren og israelske kolonier. Mange av disse har militser, bøller, hooligans som deltar i trakassering, fordriving og ødeleggelser.

Mediene og store deler av det politiske Norge fremstiller Israel (okkupanten) som det uskyldige, angrepne offeret og palestinere (okkupert folk) som likeverdige parter. Dette er en bevisst avledningsmanøver fra Israels side, for å legge alt ansvar på palestinerne. Israel fortsetter sin over 60-årige umenneskelige okkupasjon av de palestinske områdene, fordømt utallige ganger av det internasjonale samfunn. Svært få ser ut til og ta FN-resolusjoner rettet mot Israel alvorlig. Israel fortsetter sin mangesidige etniske rensing også gjennom illegale henrettelser, inngjerding, struping av byer og landsbyer, psykisk og fysisk terror, fordriving, daglig trakassering av barn og voksne, og igjen, for tredje gang på få år – et folkemorderisk angrep på menneskene i Gaza.

Israels stadige trakassering, ekspansjon og kolonisering på Vestbredden, og deres strupetak på Gaza må føre til rettferdig motstand. Israels intensiverte kamp for mer land, uten palestinere, bør møtes med opptrapping av solidariteten, også fra fagbevegelsen.

Den norske regjeringa bør, med alle midler, legge press på Israel, i stedet for i praksis å bidra til finansiering av okkupasjonen. Linjen med å søke såkalt tillit hos begge parter for å kunne bidra i «fredsprosessen», har slått feil i tiår. Et utall såkalte fredsprosesser har kun ført til forverring for det palestinske folket. Israel turer fram, med USAs velsignelse, stort sett uavhengig av internasjonal opinion. Palestinerne blir gjennom de såkalte fredsprosessenes forhandlinger, i økende grad presset til kompromisser på Israels premisser. Vi kan ikke akseptere regjeringens logikk. Vi må kreve at den norske regjeringen viser klarere handling til støtte for et okkupert folk i stedet for den stadige godvillige forståelsen for en lovbrytende okkupantstat. Vi kan ikke bare bekymre oss om Israels sikkerhet. De bruker sjøl den minste rettferdige motstand som påskudd til å øke terroren. Palestinernes sikkerhet er fullstendig fraværende som tema.

Kommentariatet og det offisielle Norge har fått med seg deler av krigens folkerett. For eksempel var mange opptatt av at Israels «Forsvarsstyrker» (IDF) kanskje brøt proporsjonalitets-prinsippet - at de brukte for mye makt i forhold til det de skulle oppnå. Israels Dahiya-doktrine, massiv bykrig fra lufta, er krigsforbrytersk. Enhver militæranalytiker vet at dette innebærer store tap av sivile liv. Men de fleste mediene legger ingen vekt på at et okkupert folk har rett til å gjøre motstand.

Israel bruker uante mengder og midler for å demonisere Hamas og skape konflikt blant palestinerne. Konflikten står ikke mellom Israel og Hamas, sjøl om media gjengir Israels propaganda. Konflikten står mellom Israel og det som skulle blitt Palestina ifølge FN-vedtaket. I forhandlingene i Kairo var det én palestinsk delegasjon, ledet av en framtredende PLO- og Fatah-veteran. Han førte ordet mot Israel, ikke Hamas-lederen. Israels støttespillere og medløpere gjør ofte et stort nummer av det fryktelige charteret til Hamas. De bruker det som argument, til tross for at PLO har forhandlingsretten, som eneste rettmessige representant. Dette er Hamas inneforstått med. Hvorfor «glemmer» mediene Likuds (Nethanyahus regjeringsparti) charter som «blankt avviser opprettelsen av en palestinsk arabisk stat vest for Jordan-elven»?

Vil du være med?

**Vi vil gjerne ha kontakt med dere som vil være med å lage TGM.
Enten du kommer med ideer, vil skrive, eller som på andre måter vil være med på å gjøre bladet vårt bedre på andre måter!**

**Ta kontakt med Adolf på enten mobil 975 27 464
eller mail: adolf.larsen@fellesforbundet.org**

Gratulerer!

Oslo Grafiske fagforening gratulerer sine jubilanter

50 år:

02.10. Roy Grindalen, Ammerudv. 27 D, 0958 OSLO
11.10. Svein Olsen, Jan Steneruds vei 14, 1900 FETSUND
06.11. Jan Ivar Høiaas, Frodes V 10, 1185 OSLO
06.11. Trine Haarklou, Bjertnesvn. 19 B, 1482 NITTEDAL
08.11. Kari Mette Sætre, Losbyv. 169, 1475 FINSTADJORDET
12.11. Jarle Aahlin Grue, 2260 KIRKENÆR
18.11. Hans-Petter Engstrøm, Høgdaveien 47, 1482 NITTEDAL
27.11. Per Martin Høyem Granhøi, 2850 LENA
02.12. Lars Omdal, Sagstubben 38, 1454 FAGERSTRAND
14.12. Bente Svebakk, Himfjellvegen 41, 2022 GJERDRUM
21.12. Mario Jorge Lopes De Matos, Havnås, 1940 BJØRKELANGEN
23.12. Knut Gulleberg Bøhler, Stordamveien 43 B, 0671 OSLO
24.12. Anne Gunn Bråstein, Orreveien 7 B, 0789OSLO

60 år:

03.10. Arve Leif Olsen. De Geersgatan 10, SE – 41 657 Gøteborg, SVERIGE
12.10. Eivind Christensen, Toppenhaugen 18, 1415 OPPEGÅRD
12.10. Morten Michael Dedekam, Bru-Fjellveien 42, 1404 SIGGERUD
19.10. Tove Haug, Brendsrudtoppen 122, 1385 ASKER
11.11. Eilif Asmyhr, Kantarellgrenda 7, 1352 KOLSÅS
12.11. Bjørnar Hansen, Linderudv. 30, 0594 OSLO
14.11. Kjell Ove Olafsen, Sandveien 18 B, 2070 RÅHOLT
18.11. Olaf Chr. Angell, Baksteplassen 22, 1349 RYKKINN
20.11. Oddbjørn Aamodt, Tyriv. 49, 1900 FETSUND
22.11. Rolf Rolfsen, Otto Valstads V 88, 1395 HVALSTAD
24.11. Jan Krogstad, Sollia 28, 1832 ASKIM
26.11. Geir Flesche, Skogv. 13, 1540 VESTBY
04.12. Vibeke Østlie, Betzy Kjelsbergs vei 6, 0486 OSLO
07.12. Ghia Loc Pham, Ellen Gleditsch V 17, 0987 OSLO
10.12. Henrik Forsberg, Ammerudhellinga 80, Leil. 1069, 10 Etg., 0959 OSLO

70 år

07.10. Bjørn-Erik Pedersen, Hellerudsvingen 9, 0684 OSLO
10.10. Hans-Dieter Wlasny, Skomakerbakken 9, 2070 RÅHOLT
16.10. Else Marie Pedersen, Mellombølgen 143, 1157 OSLO
16.10. Ørnulf Chr. Brænden, Nesvangen 1B, 1394 NESBRU
27.10. Arne Christian Kreutz, Kåres vei 22 B, 1185OSLO
30.10. Boye Edvard, Finstadrabben 170, 1475 FINSTADJORDET
05.11. Liv Thea Moe, Gamlehagen 1, 1151 OSLO
12.11. Bjørn Kåre Pedersen, Gullstensgatan 20, Leilnr. 1.11, Se-54731 Gullspong, SVERIGE
13.11. Morten Roger Olsen, Skogveien 13 B, 1410 KOLBOTN
14.11. Bjørn Ivar Ødegaard, Trondheimsv. 533 A, 0962 OSLO
20.11. Bjørn Erik Larsen, Chr. Michelsens gt. 12, 0568 OSLO
30.11. Roger Bakken Olsen, Hagav. 2 J, 0980 OSLO
09.12. Anne Sidsel Reistad, Sinsenveien 73, 0586 OSLO
10.12. Roar Aaslund, Raukveien 1, 0680 OSLO
22.12. Olav Asbjørn Flåten, Asperudåsen 21, 1258 OSLO
24.12. Gretha Christoffersen, Hammerveien 40, 1870 ØRJE
26.12. Per-Arne Rom, Skigardv. 55, 0681 OSLO

75 år:

01.10. Stig Ragnar Olsen, Nuggerudv. 23 B, 1089 OSLO
12.10. Frank Tjølsen, Jordbærv. 99, 1161 OSLO
21.10. Leif-Kristian Thollefsen, Juterudåsen 15 C, 1341 SLEPENDEN
23.10. Arnfinn Solheim, Kløverv. 27, 1475 FINSTADJORDET
28.10. Ole Evert Reian, Strandveien 31, 2005 RÆLINGEN
07.11. Per Henry Lund, Rudsdalen 44, 1346 GJETTUM
15.11. Kari Raaholt, Manesjen 3, 2050 JESSHEIM
20.11. Roar Edvin Pedersen, Sofienberggata 59 B, 0563 OSLO
24.11. Grete E. Gangnes Myhre, Håvalds V 10 A, 1185 OSLO
23.12. Bjørn Andersen, Gardensgatan 37, Se-67331 Charlottenberg, SVERIGE
28.12. Tore Verner Sørensen, Tokerudberget 1, 0986 OSLO

80 år:

17.10. Bård Edgar Filbakk, Nygatan 12, Se-67132 Arvika, SVERIGE
04.11. Roar Hermansen, Kransen 4, 1166 OSLO
21.11. Birgit Melbø, Gomag. 30, 6512 KRISTIANSUND N
30.11. Per Ørnulf Holm, Furuv. 13 B, 1356 BEKKESTUA
26.12. Nils Oddvar Enerly, Kjelsåsv. 102, 0491 OSLO
29.12. Jan Kåre Eilertsen, Sundveien 26, 3128 NØTTERØY

85 år:

04.09. Ole Kristian Tangen, Oppsal Terr 2, 0686 OSLO
07.09. Rolf Behrns, Harriet Backers vei 32, 1415 OPPEGÅRD
27.09. Aslaug Bodilsen, Nåkkves Vei 5, 0670 OSLO
22.10. Mabel Louise Birkenes, Løvsetdalen 5, 1188 OSLO
31.10. Finn Beggerud, Kirkev. 183 A, 1384 ASKER
06.11. Berit Irene Nilsen, Betzy Kjeldsbergsvei 228, 3028 DRAMMEN

90 år:

03.10. Frank Emil Kristoffersen, Plogv. 39, 0679 OSLO
15.12. Kåre Hay, Hannestadfjellet 5 i, 1715 YVEN

Oslo grafiske fagforenings pensjonistforening

MØTEDAGER 2014

Onsdager, kl. 12.00 – 14.00
i OPPSAL SAMFUNNSHUS, Vetlandsveien 99 – 101

Møtedager er på følgende datoer:
15. oktober – 19. november og 17. desember (julemøte).

Møtedager 2015:

21. januar	**19. august**
18. februar (årsmøte)	**16. september**
18. mars	**21. oktober**
15. april	**25. november**
20. mai	**16. desember (julemøte)**

Her kan du treffe gamle kjente/kolleger og bli kjent med nye. Vi tar opp aktuelle saker og har f.eks sang/musikk, kåserier, lotteri og andre aktiviteter. Det arrangeres også dags- og lengre turer.

Alle er velkommen!

Styret i OGFs pensjonistforening

HALVÅRSMØTE 2014!

Oslo grafiske fagforening avholder halvårsmøte i Sagveien 24, torsdag 30. oktober kl 17:00.

Forslag til dagsorden:
1. Åpning - 2. Konstituering - 3. Muntlig beretning
4. Innkomne forslag - 5. Valg av valgkomite.

I forkant av den ordinære dagsorden vil vi få en innledning av leder i LO i Oslo Roy Pedersen. Han vil snakke om endringer i AML, og den faglig-politiske situasjonen.

Matservering.

Påmelding innen fredag 24. oktober:
Telefon 22 80 98 70, eller avd850@fellesforbundet.org

Styret i Oslo grafiske fagforening